

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos Seimui

2014-06-

Nr.

į 2014-04-10

Nr. XIIP-1675

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDŲ IR PAVARDŽIŲ RAŠYMO DOKUMENTUOSE
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1675 ATITIKTIES EUROPOS SĄJUNGOS TEISEI**

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos Seimo pateiktą derinti Lietuvos Respublikos vardų ir pavardžių rašymo dokumentuose įstatymo projektą Nr. XIIP-1675 (toliau – Projektas), teikiame pastabų ir pasiūlymų:

1. Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas) savo praktikoje yra pakartotinai pabrėžęs, jog nors pagal dabar galiojančią Sąjungos teisę asmens vardo ir pavardės užrašymą civilinės būklės aktų įrašuose reglamentuojančios taisyklės priklauso valstybių narių kompetencijai, įgyvendindamos šią kompetenciją jos privalo laikytis Sąjungos teisės ir, konkrečiai tariant, Sutarties nuostatų dėl visiems Sąjungos piliečiams pripažintos laisvės judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje¹.

2. Projekto 4 straipsnyje, nustatant Lietuvos Respublikos piliečių vardų ir pavardžių rašymo reikalavimus, nėra numatyta galimybė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų (toliau kartu – LR institucijos) išduodamuose dokumentuose judėjimo laisvėmis pasinaudojusio Lietuvos Respublikos piliečio vardą ir pavardę rašyti nelietuviškais lotyniško pagrindo rašmenimis. Be to, Projekto 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad užsienio valstybių piliečių bei asmenų be pilietybės (toliau kartu – užsieniečiai) vardai ir pavardės LR institucijų išduodamuose dokumentuose būtų rašomi lietuviška forma, t. y. lietuviškais rašmenimis pagal tarimą ir lietuvių kalbos asmenvardžių gramatinius požymius (nelietuviška vardo ir pavardės forma lotyniško pagrindo rašmenimis asmens pageidavimu galėtų būti įrašoma tik kitų įrašų skyriuje). Pažymime, kad, atsižvelgiant į toliau pateikiamus Teisingumo Teismo išaiškinimus, kyla abejonių dėl tokio reguliavimo suderinamumo su ES teise.

Sąjungos piliečio statusas yra esminis valstybių narių piliečių statusas, užtikrinantis tokioje pačioje situacijoje esantiems piliečiams Sutarties taikymo *ratione materiae* srityje vienodą teisinį vertinimą, neatsižvelgiant į pilietybę ir nepažeidžiant šioje srityje aiškiai nustatytų išimčių.² Tarp situacijų, kurios patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, yra ir tos, kurios susijusios su naudojimusi Sutarties užtikrinamomis pagrindinėmis laisvėmis, be kita ko, tos, kurios susijusios su

¹ 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Garcia Avello*, C-148/02, 25 ir 26 punktai; 2008 m. spalio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Grunkin ir Paul*, C-353/06, 16 punktas; 2010 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Sayn-Wittgenstein*, C-208/09, 38 ir 39 punktai; 2011 m. gegužės 12 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Runevič-Vardyn ir Wardyn*, C-391/09, 63 punktas.

² 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Pusa*, C-224/02, 16 punktas; 2007 m. rugsėjo 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Schwarz ir Gootjes-Schwarz*, C-76/05, 86 punktas; 2008 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Huber*, C-524/06, 69 punktas; 2009 m. balandžio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Rüffler*, C-544/07, 62 punktas.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 21 straipsniu suteikta teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje.³ Asmuo, būdamas bent vienos valstybės narės pilietis gali remtis tokį statusą turintiems asmenims suteikiamomis teisėmis, visų pirma SESV 21 straipsniu suteikiama teisė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje.⁴ Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad pagal SESV 20 straipsnį yra draudžiamos nacionalinės priemonės, kuriomis iš Sąjungos piliečių *atimama galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis teisėmis, suteikiamomis dėl šio statuso*.⁵

Tiek, kiek tai susiję su Lietuvos Respublikos piliečių vardų ir pavardžių rašymu, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas savo praktikoje⁶ iš SESV kylančias teises pritaikė valstybių narių piliečiams, sugrįžantiems iš kitų ES valstybių narių į savo pilietybės valstybę. Tokios valstybės narės nuostatos, kuriose numatytos nepalankesnės sąlygos tam tikriems savo piliečiams tik todėl, kad jie pasinaudojo laisve judėti ir apsigyventi kitoje valstybėje narėje, yra SESV 21 straipsnio 1 dalimi kiekvienam Sąjungos piliečiui pripažintų laisvių apribojimas.⁷

Pažymime, kad Projekte įtvirtintų taisyklių taikymas galėtų lemti tokias situacijas, kai to paties asmens (tiek piliečio, tiek ir užsieniečio) dokumentuose būtų pateikiamos skirtingos jo pavardės.⁸ Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad kiekvieną kartą, kai konkrečioje situacijoje naudojama pavardė neatitinka nurodytosios dokumente, pateiktame įrodyti asmens tapatybę, arba kai dviejuose kartu pateiktuose dokumentuose nurodytos pavardės nesutampa, toks pavardžių skirtumas gali sukelti abejonių dėl šio asmens tapatybės bei pateiktų dokumentų autentiškumo ar dėl juose pateiktų duomenų teisingumo.⁹ Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog tai, kad asmuo, pasinaudojęs teise laisvai judėti ir apsigyventi vienos valstybės narės teritorijoje, kitoje valstybėje narėje yra priverstas turėti kitokią pavardę nei ta, kuri jau buvo suteikta ir įregistruota gimimo ir gyvenamosios vietos valstybėje narėje, gali trukdyti įgyvendinti SESV 21 straipsnyje įtvirtintą teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje.¹⁰

Projektu siūlomas reguliavimas taip pat lemtų šeimos narių skirtingų pavardžių atsiradimą ir naudojimą¹¹. Teisingumo Teismo nuomone, skirtingas tos pačios pavardės, taikomos dviem vienos sutuoktinių poros asmenims, užrašymas gali sukelti rimtų nepatogumų suinteresuotiesiems asmenims tiek profesiniame, tiek privačiame gyvenime.¹² Jei tokia situacija lemtų asmens dokumentuose esančios informacijos teisingumo kvestionavimą ir sukeltų abejonių dėl šeimos tapatybės bei tarp jos narių esančių santykių, tai galėtų turėti rimtų pasekmių, be kita ko,

³ Minėtas sprendimas *Pusa*, 17 punktas; minėtas sprendimas *Schwarz ir Gootjes-Schwarz*, 87 punktas; minėtas sprendimas *Rüffler*, 63 punktas.

⁴ 2008 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Jipa*, C-33/07, 17 punktas ir jame nurodyta teismo praktika; 2011 m. gegužės 5 d. Teisingumo Teismo sprendimas *McCarthy*, C-434/09, 48 punktas.

⁵ 2011 m. kovo 8 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ruiz Zambrano*, 42 punktas; Minėtas sprendimas *McCarthy*, 47 punktas.

⁶ 2006 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Turpeinen*, C-520/04; 2006 m. vasario 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ritter-Coulais*, C-152/03; 2005 m. kovo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Kranemann*, C-109/04, ir kt.

⁷ Minėtas sprendimas *Grunkin ir Paul*, 21 punktas; 2008 m. gruodžio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Zablocka-Weyhermüller*, C-221/07, 35 punktas; Minėtas sprendimas *Rüffler*, 73 punktas.

⁸ Kitoje valstybėje narėje išduotuose dokumentuose – autentiška pavardės forma (pavyzdžiui, *White* ar *Czerwinski*), o Lietuvos Respublikoje išduotuose dokumentuose – pavardės forma lietuviškais rašmenimis bei, tam tikrais atvejais, su lietuvių kalbos asmenvardžių gramatiniais požymiais (pavyzdžiui, *Vait* ar *Červinski* arba *Vaitas*, *Vaitienė*, *Vaitaitė* ar *Červinkis*, *Červinkienė*, *Červinskytė*).

⁹ Minėtas sprendimas *Grunkin ir Paul*, 28 punktas; minėtas sprendimas *Sayn-Wittgenstein*, 69 punktas.

¹⁰ Minėtas sprendimas *Grunkin ir Paul*, 21 ir 22 punktai; minėtas sprendimas *Sayn-Wittgenstein*, 54 punktas.

¹¹ Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos pilietei santuokos pagrindu įgijus pavardę *White*, jos pavardė būtų rašoma *Vait* arba *Vaitienė*, o Lietuvos Respublikos pilietybės neturinčių jos vyro ir vaikų pavardės jų asmens dokumentuose būtų rašomos *White*.

¹² 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Garcia Avello*, C-148/02, 36 punktas; 2011 m. gegužės 12 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Runevič-Vardyn ir Wardyn*, C-391/09, 75 punktas.

įgyvendinant SESV 21 straipsnyje tiesiogiai įtvirtintą apsigyvenimo teisę.¹³ Taigi jei dėl skirtingo šeimos narių pavardžių rašymo asmenims gali kilti rimtų administracinių, profesinių ir asmeninių nepatogumų, tai yra SESV 21 straipsnyje kiekvienam Sąjungos piliečiui pripažintų laisvių ribojimas.

Atsižvelgdami į tai, kas nurodyta manytume, jog Projekto nuostatomis, pagal kurias judėjimo laisve pasinaudojusio Sąjungos piliečio vardas ir pavardė LR institucijų išduodamuose dokumentuose negalėtų būti rašomi pagal dokumento šaltinį nelietuviškais lotyniško pagrindo rašmenimis ir nelietuviška forma, *apsunkina šių asmenų galimybę veiksmingai pasinaudoti Sutartimis jiems užtikrinama teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje*. Tai pasakytina ypač atsižvelgiant į tai, kad tokia rašyba būtų ne išimtinė ar retai pasitaikanti, o atliekama kiekvienu atveju.¹⁴

Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką SESV 21 straipsnyje įtvirtintos teisės ribojimas gali būti pateisinamas, tik jeigu jis *pagrįstas objektyviomis priežastimis* ir yra *proporcingas* nacionalinės teisės teisėtai siekiamam tikslui.¹⁵ Teisingumo Teismo nuomone, valstybinės kalbos apsauga iš esmės yra teisėtas tikslas, kuris gali pateisinti SESV 21 straipsnio apribojimu. Vis dėlto, tokios ribojančios priemonės atitinka ES teisę tik jei jomis nėra pažeidžiamas proporcingumo principas, t. y. jeigu jos yra *būtinės* interesų, kuriuos jomis siekiama užtikrinti, apsaugai ir tik tiek, kiek šių tikslų *negalima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis*.¹⁶ Būtent dėl Projekto siūlomo reguliavimo atitikties pastariesiems kriterijams kaip tik ir kyla abejonių. Pažymėtina, kad Projekto aiškinamajame rašte nėra pateikta argumentų, leidžiančių teigti, kad siūlomas laisvo asmenų judėjimo apribojimas yra būtinas valstybinės kalbos apsaugai ar kad šio tikslo nebūtų galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis. Tai ypač pažymėtina, atsižvelgiant į tai, kad pagal šiuo metu galiojančią teisinį reguliavimą užsieniečių vardai ir pavardės LR institucijų išduodamuose dokumentuose gali būti paraidžiui perrašomi visais lotyniško pagrindo rašmenimis, tačiau be kitose kalbose vartojamų diakritinių modifikacijų.¹⁷ Toks reguliavimas, kiek Europos teisės departamentui yra žinoma, už valstybės kalbos saugojimą atsakingų ir valstybinę kalbos politiką vykdančių institucijų nėra pripažintas kaip keliantis pavojų bendrinei lietuvių kalbai bendrinei lietuvių kalbai ar lietuvių kalbos, kaip ypatingos konstitucinės vertybės, savitumui.

Todėl, manytume, jog siekiant užkirsti kelią asmenų judėjimo laisvės apribojimams, nacionalinėje teisėje būtų tikslinga numatyti galimybę Lietuvos Respublikos piliečių bei užsieniečių, pasinaudojusių laisvo judėjimo Europos Sąjungoje teise, vardą ir pavardę LR institucijų bei įstaigų sudaromuose ir išduodamuose dokumentuose nurodyti taip, kaip jie nurodomi dokumento šaltinyje (jeigu dokumento šaltinyje jie nurodomi lotyniško pagrindo rašmenimis). Judėjimo laisvėmis pasinaudojusių asmenų vardų ir pavardžių rašymo reglamentavimą tokiu būdu suderinus su ES teise, manytume, jog siekiant reguliavimo nuoseklumo, būtų tikslinga teisę įgyti nelietuvišką, tačiau iš

¹³ minėtų sprendimų *Garcia Avello* 36 punktą ir *Sayn-Wittgenstein* 55 ir 66–70 punktai, Vardyn, 77 punktas

¹⁴ Manytume, jog šis neigiamas poveikis judėjimo laisvei neišnyktų net ir numačius, kaip tai yra padaryta Projekto 5 straipsnyje, kad, užsieniečio pageidavimu, dokumento kitų įrašų skyriuje jo vardas ir pavardė galėtų būti įrašomi nelietuviška forma lotyniško pagrindo rašmenimis. Tokios nuomonės laikomės visų pirma atsižvelgdami į tai, kad ši taisyklė praktikoje galėtų būti pritaikyta tik ribotais atvejais (kadangi ne visi Lietuvos Respublikos institucijų išduodami dokumentai turi kitų įrašų skyrių ar yra techniškai pritaikyti jį turėti). Taip pat kyla klausimas ar dviejų iš pirmo įspūdžio visiškai skirtingų pavardžių (pavyzdžiui, *White* ir *Vaitas*, *Vaitienė* ar *Vaitaitė*) nurodymas Lietuvos Respublikos institucijų išduotame dokumente neįneštų tik dar daugiau neaiškumo ir sunkumų, užsieniečiams, norintiems šiais dokumentais remtis kitose valstybėse narėse.

¹⁵ Minėtas sprendimas *Grunkin ir Paul*, 29 punktas; minėtas sprendimas *Sayn-Wittgenstein*, 81 punktas; minėtas sprendimas *Runevič-Vardyn ir Wardyn*, 83 punktas.

¹⁶ Minėtas sprendimas *Sayn-Wittgenstein*, 90 punktas ir jame nurodyta teismo praktika; minėtas sprendimas *Runevič-Vardyn ir Wardyn*, 87–88 punktai.

¹⁷ Pavyzdžiui, Civilinės metrikacijos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2006 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1R-160 „Dėl Civilinės metrikacijos taisyklių patvirtinimo“, 11 punkto nuostata, kurioje nustatyta, kad užsieniečių vardai ir pavardės paraidžiui perrašomi lotyniško pagrindo rašmenimis iš jų turimų dokumentų.

lotyniško pagrindo rašmenų sudarytą pavardę jos nekeičiant numatyti taip pat ir Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie nėra pasinaudoję judėjimo laisve.

3. Projekto 2 straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad užsienio valstybės sudarytas arba išduotas dokumentas dokumento šaltiniu galėtų būti tik *išimtiniais atvejais*. Pažymime, kad nėra aiški šios nuostatos apimtis, t. y. kokie atvejai būtų laikomi išimtiniais.

4. Nėra aiški šių Projekte vartojamų žodžių junginių apimtis ir reikšmė: „lietuviški vardai ir pavardės“ (Projekto 4 straipsnio 1 dalies 1 punktas), „bendrieji lietuvių kalbos taisyklų reikalavimai“ (Projekto 4 straipsnio 1 dalies 1 punktas), „autentiškos asmenvardžių formos“ (Projekto 4 straipsnio 1 dalies 2 punktas), „vardo ar pavardės autentiška lietuviška forma“ (Projekto 4 straipsnio 2 dalis), „kalbos grafinė forma“ (Projekto 4 straipsnio 3 dalis bei 5 straipsnio 3 dalis).

5. Atsižvelgiant į Projekto 2 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą sąvoką, Projekto 4 straipsnio 1 dalyje po žodžių „lietuviška vardo“ jungtukas „ir“ keistinas į „ar“.

6. Kyla klausimas, koks yra skirtumas ir (ar) tarpusavio sąsaja tarp Projekto 2 straipsnio 2 dalyje vartojamo žodžių junginio „lietuvių kalbos asmenvardžių gramatiniai požymiai“ ir Projekto 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte vartojamų žodžių „lietuviškos formos gramatinės giminės skirtumai“.

7. Projekto 4 straipsnio 1 dalyje Lietuvos Respublikos piliečių vardų ir pavardžių rašyba reglamentuojama šiuos vardus ir pavardės skiriant į dvi grupes: lietuviški vardai ir pavardės (1 punktas) bei ne lietuvių tautybės piliečių vardai ir pavardės (2 punktas). Manytume, jog praktiškai įgyvendinant šią nuostatą galėtų kilti problemų, kadangi gali pasitaikyti ir ne lietuvių tautybės Lietuvos Respublikos piliečių, kurių vardas ir (ar) pavardė būtų lietuviški. Taigi nebūtų aišku, kuris iš 4 straipsnio 1 dalies punktų turėtų būti taikomas. Be to, pažymime, kad 4 straipsnio 1 dalies nuostata neapima lietuvių tautybės LR piliečių, turinčių nelietuviškus vardus ir (ar) pavardes. Taigi Projekte šių asmenų pavardžių rašymas (ne nurašymas ar perrašymas) yra apskritai nereglamentuojamas.

8. Atsižvelgiant į Projekto 2 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą sąvokos „lietuviška vardo ar pavardės forma“ apibrėžimą, kyla abejonių dėl Projekto 4 straipsnio 1 dalies 2 punkto (kuriame nurodoma, kad ne lietuvių tautybės LR piliečių vardai ir pavardės rašomi išlaikant *autentiškas asmenvardžių formas*) atitikties Projekto 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintai bendrajai taisyklei (kad LR piliečių vardai ir pavardės rašomi *lietuviška vardo ir pavardės forma*).

9. Tiek, kiek tai susiję su Projekto 4 straipsnio 3 dalies nuostata, atkreipiame dėmesį į tai, kad pagrindinis Lietuvos Respublikos piliečio asmens dokumentas, patvirtinantis asmens tapatybę ir pilietybę ir skirtas naudoti Lietuvos Respublikoje bei vyksti į užsienio valstybes, su kuriomis yra sudarytos atitinkamos tarptautinės sutartys ar susitarimai, yra asmens tapatybės kortelė (Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės įstatymo 2 straipsnio 1 dalis), o Lietuvos Respublikos pasas nėra privalomas asmens tapatybės dokumentas. Todėl projekte numaćius galimybę asmens vardą ir pavardę paso kitų įrašų skyriuje nurodyti ir kita nei lietuviška forma, tokia galimybė turėtų būti numatyta ir Lietuvos Respublikos piliečiams išduodamose asmens tapatybės kortelėse.

10. Manytume, jog atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendime *Konstantinidis* (C-168/91) suformuluotus principus, Projekto 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnio 1 dalyje arba Projektą įgyvendinančiose taisyklėse turėtų būti numatyta, kad vardas ir pavardė, dokumento šaltinyje įrašyti nelotyniško pagrindo rašmenimis, į dokumentus perrašomi lietuvių kalbos rašmenimis pagal jų *gimtosios kalbos skambesį*. Taip pat svarstyтина, ar nebūtų tikslinga Projekte atskirai aptarti Lietuvos Respublikos piliečių ir užsieniečių vardų ir pavardžių rašymo tais atvejais, kai dokumento šaltinyje vardas ir pavardė nurodomi nelotyniško pagrindo rašmenimis.

11. Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad pagal Projekto 4 straipsnio 3 dalį, 5 straipsnio 2, 3 ir 4 dalis, LR institucijų išduodamuose dokumentuose, taigi ir Lietuvos Respublikos piliečių

pasuose, vardai ir pavardės (šalia lietuviškos formos) *galėtų būti nurodomi ir nelotyniško pagrindo rašmenimis*. Tai kelia abejonių dėl atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo suformuluotai doktrinai. Konstitucinis Teismas 1999 m. spalio 21 d. nutarime nurodė, kad jeigu teisės normomis būtų nustatyta, jog piliečių vardai ir pavardės Lietuvos Respublikos piliečio pase rašomi kitokiais, ne lietuviškais, rašmenimis, būtų ne tik paneigtas konstitucinis valstybinės kalbos principas, bet ir sutrikdyta valstybės ir savivaldybių įstaigų, kitų įmonių, įstaigų bei organizacijų veikla. 2009 m. lapkričio 6 d. sprendime, aiškindamas savo 1999 m. spalio 21 d. nutarime vartojamą formuluotę „lietuviškais rašmenimis“, Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad Lietuvos valstybinės – lietuvių – kalbos, kaip ir absoliučios daugumos Europos šalių valstybinių (oficialių) kalbų, rašmenų pagrindas yra lotyniški rašmenys.¹⁸ Atsižvelgiant į tai manytina, kad Konstitucinio Teismo sprendimas, kad „Lietuvos Respublikos piliečio pase įrašius asmens vardą ir pavardę valstybine kalba, to paties paso kitų įrašų skyriuje galima įrašyti asmens vardą ir pavardę kitokiais, ne lietuviškais, rašmenimis ir nesugramatinta forma, kai asmuo to pageidauja“ reiškia, kad asmens *vardas ir pavardė paso kitų įrašų skyriuje turėtų būti įrašyti lotyniško pagrindo rašmenimis*. Nors Konstitucinis Teismas minėtuose nutarimuose pasisakė tik dėl vardų ir pavardžių rašymo nelotyniško pagrindo rašmenimis Lietuvos Respublikos piliečio pase, manytume, kad abejonių dėl atitikties konstituciniam valstybinės kalbos principui keltų vardų bei pavardžių rašymas nelotyniškais rašmenimis taip pat ir kituose LR institucijų sudaromuose ir išduodamuose dokumentuose.

12. Kyla klausimas, kaip, remiantis Projekte įtvirtintu reguliavimu, būtų perrašomi dvigubi vardai ir pavardės (pavyzdžiui, *White-Czerwinski* ar *White-Petraitytė*). Nėra aišku, ar juos perrašant lietuviška forma, tokia forma būtų suteikiama abiems dvigubo vardo ar pavardės pavardės dėmenims, ar tik paskutiniajam¹⁹;

13. Taip pat nėra aišku, kodėl Projekte teisė išreikšti pageidavimą, kad dokumento kitų įrašų skyriuje vardas ir pavardė būtų įrašomi nelietuviška forma lotyniško pagrindo rašmenimis, yra numatyta užsieniečiams (Projekto 5 straipsnio 1 dalis), tačiau ji yra suteikiama tik tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie prieš įgydami Lietuvos Respublikos pilietybę buvo kitos valstybės piliečiai ar asmenys be pilietybės (Projekto 5 straipsnio 2 dalis) arba kurie yra užsieniečių vaikai ar sutuoktiniai (Projekto 5 straipsnio 3 dalis).

14. Manytume, jog būtų tikslinga tarpusavyje suderinti Projekto 5 straipsnio 1 dalies nuostatą (kad užsieniečių vardai ir pavardės *nelietuviška forma* rašomi dokumentų *kitų įrašų skyriuje*) su Projekto 5 straipsnio 4 dalies nuostata (kad dokumentuose, kuriuose nurodyta nelietuviška užsieniečių vardų ir pavardžių forma, kaip *papildoma informacija* nurodoma *lietuviška forma*).

15. Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Projekto 5 straipsnio 3 dalyje, kitaip nei kitose Projekto nuostatose, Lietuvos Respublikos piliečiams yra nustatomas įpareigojimas, o ne galimybė nuspręsti, kad nelietuviška vardo ir pavardės forma būtų nurodyta dokumentų kitų įrašų skyriuje.

Generalinis direktorius

Deividas Kriaučiūnas

Aistė Svinkūnaitė, tel. 8 706 63 686, el. p. aiste.svinkunaite@etd.lt

¹⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2014 m. vasario 27 d. sprendimas, III dalies 4 punktas.

¹⁹ Pažymime, kad praktikoje gali pasitaikyti ir tokių atvejų, kai tokią pavardę, kaip, pavyzdžiui, *White-Petraitytė* turės vyriškos lyties asmuo (grįžtantis iš tų valstybių, kuriose vaiko pavardė sudaroma iš tėvo ir motinos pavardžių). Todėl tikėtina, kad gali iškilti poreikis dokumentuose rašant tokių asmenų pavardes formos skirtumus pagal lyti atlikti tik antrajame pavardės dėmenyje.